

## Valtuustoaloite kaupungin liittymiseksi ikäystävällisten kuntien verkostoon

51/00.04.00/2025

KV 27.01.2025 § 24

Valtuutettu Sirkka-Liisa Ilvonen luki allekirjoittamansa kaupungin liittymistä ikäystävällisten kuntien verkostoon koskeneen seuraavan valtuustoaloitteen:

” Aloite Forssan kaupungin liittymiseksi ikäystävällisten kuntien verkostoon

Kunta voi osoittaa sitoutumista ikäystävällisyyteen liittymällä Maailman Terveysjärjestö WHO:n ikäystävällisten kuntien verkostoon (Age Friendly Cities and Communities). Suomen kunnista verkostossa ovat jo mm. Tampere, Nokia ja Turku. Päätös liittymisestä on tehty useassa muussakin kunnassa.

Verkostoon liittyminen ei synnytä kunnalle suoria velvoitteita. Kunta määrittelee itse, kuinka se toteuttaa ikäystävällisyyttä. WHO:n verkosto voi kuitenkin arvioida kuntia tiettyjen kriteereiden pohjalta. Maailmanlaajuisen verkoston jäsenet voivat vaihtaa kokemuksia asiantuntijoiden kanssa ja jakaa hyväksi koettuja käytänteitä. Tampereella ikäystävällisyys näkyy esimerkiksi säännöllisinä terveystarkastuksina, iäkkäiden äänestys- ja osallistumisaktiivisuutena, kahtena kunnallisena vanhusasiamiehenä sekä erilaisina ikääntyneiden neuvonta- ja palvelupisteinä.

Kuntien rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä korostuu jatkossa. Siksi Forssankin tulee olla ikäystävällinen kunta ja edistää ikääntyneiden hyvinvointia sekä huomioida ikääntyneen väestön tarpeet päätöksenteossaan osallistamalla kuntalaisia aktiivisesti. Ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävillä toimenpiteillä on myönteinen vaikutus myös kunnan ja hyvinvointialueiden talouteen. Oikeilla toimenpiteillä voidaan siirtää yhä useamman ikääntyneen kasvavaa sote-palveluiden tarvetta myöhäisemmäksi.

Ikäystävällisyyden keskeisiä elementtejä ovat:

1) Päätöksenteon on oltava ikäystävällistä. Asukaslähtöinen demokratia edellyttää ikäihmisten kuulemista ja vaikutusmahdollisuuksia. Vanhusneuvostoilla on oltava todellista vaikutusvaltaa, erityisesti jo asioiden valmisteluvaiheessa. Vaikuttamismahdollisuuksia voitaisiin vahvistaa myöntämällä vanhusneuvoston edustajalle puhe- ja läsnäolo-oikeus valtuuston kokouksiin ja

ikäntyneiden kannalta keskeisten lautakuntien kokouksiin. Digitalisointi ei saa johtaa ikäihmisten mielipiteiden sivuuttamiseen. Nettisivujen suunnittelun lähtökohtana on oltava käyttäjien tarpeet ja saavutettavuus. Tietoa kuntien palveluista on oltava saatavilla myös painettuna. Vaadimme, että kunta postittaa säännöllisesti jokaiselle 70-vuotta täyttäneelle kuntalaiselle tiedotteen kunnan keskeisistä palveluista. Kunnan digitaalisten palveluiden rinnalla on oltava mahdollisuus kasvokkain tapahtuvaan palveluun ja myös puhelinpalveluun. Kansalaistoiminnan tuki ja hyvät toimitilat tukevat ikäntyneiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja vapaaehtoistyötä ja myös vähentävät mielenterveysongelmia.

2) Elinympäristön kehittämisessä, kuten kaavoituksessa ja rakentamisessa, on otettava huomioon ikäihmiset. Asumisen, liikenteen ja elinympäristön pitää olla esteetöntä, turvallista ja viihtyisää. Yhteisölliset asumisratkaisut, monipuoliset ja saavutettavat lähipalvelut ja oikeus lähiluontoon edistävät tutkitusti henkistä hyvinvointia. Kunnan on varmistettava, että ikäntyneille asukkaille on riittävästi sopivia esteettömiä asuntoja. Yksikään liikuntarajoitteinen ikäntynyt ei saa jäädä kotinsa vangiksi. Yhteisöllisessä asumisessa tulee luoda toimivia käytäntöjä, joilla asumisen ja palvelutarpeen ratkaisut yhdistetään kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyönä hyödyntämällä tarvittaessa kolmannen sektorin ja yritysten osaamista.

3) Julkisia palveluita on kehitettävä ikäihmisten tarpeet huomioon ottaen. Sosiaali- ja terveystieteiden lisäksi pitää kunnan vastuulla olevien liikunta-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden olla ikäystävällisiä. Kunnan liikuntatilojen hinnoittelu on toteutettava matalan kynnyksen periaatteella. Kunnan on oltava aktiivisesti ja oma-aloitteisesti yhteydessä ikäntyneisiin ja kartoitettava palveluiden tarpeet. Palveluiden kehittämisessä on myös otettava huomioon ikäntyneen väestön moninaisuus.

### **Esitys**

Edellä olevan perusteella esitämme, että Forssan kaupunki liittyy ikäystävällisten kuntien verkostoon sekä toiminnassaan edistää iäkkäiden hyvää elämää ja toteuttaa ikäystävällisyyttä.”

Valtuutettu Sirkka-Liisa Ilvosen lisäksi valtuustoaloitteessa olivat mukana valtuutetut Suvi Aaltonen, Kristiina Halonen, Katariina Pohjalainen ja Tapio Virtanen.

Päätös

Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

KH 03.02.2025 § 56

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kesäniemi Jari, p. 03 4141 5260

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää lähettää aloitteen sivistystoimelle valmisteltavaksi.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

HYTY 30.10.2025 § 54

Valmistelija Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Tiina Kemppainen, 050 5640 008, tiina.kemppainen@forssa.fi ja sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen, 050 5965155, [jarmo.pynnonen@forssa.fi](mailto:jarmo.pynnonen@forssa.fi)

Valtuutettu Sirkkaliisa Ilvonen ja muut aloitteen allekirjoittajat esittävät 27.01.2025 päivätyssä valtuustoaloitteessaan, että Forssan kaupunki liittyy ikäystävällisten kuntien verkostoon sekä toiminnassaan edistää iäkkäiden hyvää elämää ja toteuttaa ikäystävällisyyttä. Valtuustoaloite on nähtävänä liitteessä.

Forssan kaupungin strategian yksi strateginen teema-alue on ihmisystävällinen järkivihreys ja siitä johdettuna strategisena tavoitteena: "Hyvinvoivan kuntalaisen Forssa"

Kuntastrategian Ihmisystävällisen järkivihreyden toiminnallistamista linjaavat hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyön (vrt. HyTeTu-työ) toimesta laadituista asiakirjoista:

1. "Sinä olet tärkeä – Forssan Hyvinvointisuunnitelma 2022–2025"
2. "Meidän Forssa – Forssan osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo-ohjelma 2024-2026"

Lisäksi ikäystävällisyyteen liittyviä merkittäviä kirjauksia ja palvelulupauksia:

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen todentuu ennen kaikkea kunnan palveluissa, kuten kasvatus- ja koulutuspalvelut, liikunta- ja kulttuuripalvelut, vapaan sivistystyön palvelut, kaavoitus, liikenneväylien ja puistoalueiden kunnossapitopalvelut. Edellä mainittujen palveluiden tukemiseksi kuntalaisten kokonaishyvinvoinnin ylläpitämisessä ja edistämisessä on suunnitelmakaudella määriteltä kaikkiä kaupungin toimintaa koskien kolme palvelulupausta, jotka ovat:

1. Lupaus turvallisuuden sekä ehkäisevän mielenterveystyön ja päihdetyön edistämisestä
2. Lupaus ikäihmisten sekä lasten ja nuorten erityisestä huomioimisesta hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä
3. Lupaus väestön toimintakyvyn ylläpitämisestä ja edistämisestä sekä esteettömän toimintaympäristön mahdollistamisesta

Lupaukset on määritelty kuntastrategian, forssalaisten hyvinvoinnin tilan arvioinnin ja eri linjausasiakirjojen perusteella sekä aiemmin asetettujen tavoitteiden ja niiden toteuttamisen jatkumona. palvelualueet ja yksiköt tukevat palvelulupausten toteutumista toiminta-ajatuksiensa suuntaisesti ja valitsemillaan, kullekin palvelulle ominaisilla toimintamuodoilla, menetelmillä ja intensiteetillä.

Edelleen voimassa olevassa hyvinvointisuunnitelmassa Forssassa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen taustalla vaikuttaviksi periaatteiksi on päätetty:

- yhdenvertaisuuden edistäminen
- osallisuuden mahdollistaminen
- monitoimijaisuuden kunnioittaminen

Näitä periaatteita painotetaan myös aiemmin mainitussa ”Meidän Forssa – Forssan osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo-ohjelma 2024-2026” -asiakirjassa. Myös ko. ohjelma-asiakirja rakentuu palvelulupauksista, joissa on keskiössä asukkaiden moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden huomiointi sekä kuulemisen, osallisuuden, vaikuttamisen ja aktiivisen elämäntavan mahdollistaminen.

Edellä esitettyyn perustuen voidaan todeta, että valtuustoaloitteen ikäystävällisen kunnan periaatteiden mukaisiin painotuksiin on kaupungin toiminnassa jo pääosin vastattu. Ikääntyneiden erityisasema palveluja toteuttaessa on linjausasiakirjoissa huomioitu, mutta toisaalta ikäystävällisyyden on käsitteenä katsottu Forssassa merkitsevän kaikkien ikäväestöryhmien kokonaishyvinvoinnin huomioimista.

Ikäystävällisen toimintakulttuurin toteuttaminen vaatii laaja-alaista tarkastelua sekä sisällöllisesti että rakenteellisesti. HyTeTu-työn kokonaisuuden kannalta valtuustoaloitteen esitys ikäystävällisestä kunnasta nimenomaan ikääntyneitä koskien on tarkoituksenmukaista huomioida valmisteltaessa hyvinvointisuunnitelmaa vuosille 2026–2029 sekä sitä täydentäviä liitesuunnitelmia.

#### Käsittely

Kaupunginhallituksen edustaja Sirkka-Liisa Ilvonen poistui keskustelun ja päätöksenteon ajaksi klo 20.39–20.43.

#### Esittelijä

Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Kemppainen Tiina

#### Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta päättää hyväksyä edellä esitetyn selvityksen ja että ikääntyneitä koskevan ikäystävällisyyden kokonaisuutta tarkastellaan hyvinvointisuunnitelmaa ja sen liitesuunnitelmia vuosille 2026-2029 laadittaessa ja ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että se merkitsee tiedokseen aloitevastauksen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

KH 17.11.2025 § 344

Esittelijä Kaupunginjohtaja Kesäniemi Jari, p. 03 4141 5260

Päätösehdotus Kaupunginhallitus

1. merkitsee tiedokseen yllä olevan hyvinvointi- ja työllisyyslautakunnan antaman aloitevastauksen

2. ehdottaa valtuustolle, että se merkitsee tiedokseen hyvinvointi- ja työllisyyslautakunnan antaman aloitevastauksen sekä merkitsee aloitteen loppuun käsitellyksi.

Muutettu päätösehdotus

Kaupunginhallitus

1. merkitsee tiedokseen yllä olevan hyvinvointi- ja työllisyyslautakunnan antaman aloitevastauksen.

2. pyytää yllä olevasta aloitevastauksesta lausunnon vanhusneuvostolta.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.